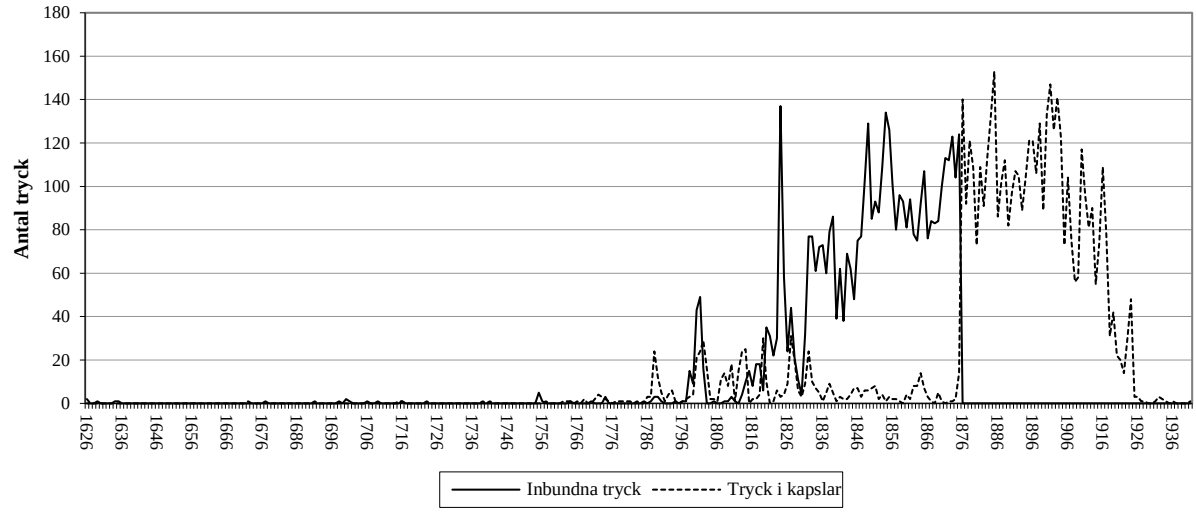
Register över Uppsala universitetsbiblioteks skillingtryck: omfattning och registreringsprinciper

Registret omfattar skillingtryck med tryckår *fram till och med 1875* i UUB:s två huvudserier med skillingtryck. Båda serierna har signumet Svensk litteratur, Folkvisor. De innehåller främst världsliga visor – majoriteten av prosaberättelserna och de andliga visorna i skillingtryck finns på annat håll i bibliotekets samlingar.

Den första serien av ”folkvisor” består av 48 inbundna volymer, vilka innehåller kronologiskt ordnade tryck från perioden 1629–1875. Sammanlagt rör det sig om 4 552 skillingtryck. Från och med volym II (tryckår 1801) är de flesta trycken i mycket gott skick – sannolikt är de tryckleveransexemplar.

Den andra serien består av kapslar med kronologiskt ordnade tryck. Det äldsta daterade trycket är från 1626 och det yngsta från 1941. Sammanlagt innehåller kapslarna 5 239 skillingtryck. Majoriteten är tryckleveransexemplar från år 1876 och yngre.

Fig. 1. Kronologisk fördelning av skillingtrycken i UUB:s båda huvudserier.

Registret bygger på informationen på tryckens framsidor och omfattar uppgifter om

- titel
- de separata visor som uppges ingå (i enlighet med tryckens generella upplägg rubricerade som ”Den första”, ”Den andra” etc. till och med ”Den åttonde”). Informationen baseras på det som anges på tryckets framsida och består oftast av antingen visans första ord eller dess titel.
- tryckort
- tryckeri
- tryckår
- var i UUB:s samlingar trycket finns (signum och i förekommande fall nummer)
- författare, som angiven på trycket eller enligt bibliotekets handskrivna notering. Det bör noteras att tryckta författarnamn kan vara oriktiga.
- typsnitt: f för fraktur eller a för antikva
- illustration: förekomsten av större, föreställande illustrationer har markerats med ett j för ja. Rent typografiska ornament har inte inräknats. Illustrationer dolda inuti trycken kan ha missats.
- övrigt: här har annan information på tryckets framsida noterats. Det kan röra sig om förläggarnamn, boktryckarens numrering, melodiangivelser och liknande. Här finns också namnen på den nionde, tionde o.s.v. visan i tryck som innehåller mer än åtta visor.

I regel återges trycken med bibehållen stavning. Några undantag finns dock. Visornas namn följs i original ofta av en punkt, ett /, orden ”etc”, ”m.m.” eller av ett tecken liknande µ. Vid registreringen har dessa tillägg utelämnats. Extremt långa titlar har förkortats (markeras med ...). Tryckorter anges med modern stavning. Eszet, ß, återges som ”ss”, inte som i Libris ”sz”.

Universitetsbibliotekets övriga skillingtryck

Förutom de båda huvudserierna med skillingtryck finns i UUB ett antal donationssamlingar där skillingtryck ingår: främst Carl Zetterströms samling, Jakob Westins samling, August Bondesons samling och Palmskiöldska samlingen. Av dessa har endast Zetterströms och Palmskiölds katalogiserats.

Bibliotekets andliga visor i skillingtryck har inlemmats i samlingarna av svenska teologiska skrifter. Ett stort antal tryck ligger i kapslar sorterade enligt författarnamn. Anonymerna är sorterade efter titel. Kapseln ”Sv. Teol., Hymnol., Andliga Sånger, Anon., Visa-Visor” innehåller således över etthundra skillingtryck med andliga visor från 1700-talet och framåt. Många andliga visor i skillingtryck finns även i ”Sv. Teol. Saml.-bd.”, inbundna volymer med blandade småtryck.

Visor där författarens namn är känt och anges i trycket har i många fall sorterats in som Svensk litteratur, dikter. Skillingtrycket *Wisor af Carl Lindegren* återfinns alltså som Lindegren, Sv. litt. Dikter Kaps.

Förutom dessa samlingar finns ett oräknat antal skillingtryck bland UUB:s tematiskt sorterade småtryck. Det rör sig om kapslar med tryck angående särskilda händelser eller personer, såsom kungligheter, historiska händelser och olycksfall. Flera av de kategorier som i KB:s skillingtryckssamling fått egna signum – beväringsvisor, visor om blinda och visor om kaffe till exempel – har emellertid inkluderats i de kronologiskt ordnade huvudserierna. Sist men inte minst finns ett antal äldre skillingtryck i UUB:s raritetssamling.

Fig. 2. Sammanfattande översikt av skillingtryck i Uppsala universitetsbibliotek.

Samling	**Antal tryck**
”Folkvisor” i kapslar	5 239
”Folkvisor” i volymer	4 552
Zetterströms samling	703
Westins samling	364
Bondesons samling	259
Palmskiölds samling (Palmskiöld 493)	31
Sv. Teol. Hymnol. Andl. Sång Kaps.	> 113
Sv. Teol. Saml.-bd.	Okänt antal
Sv. litt. Dikter Kaps.	Okänt antal
Småtryck för särskilda personer eller händelser	Okänt antal
Raritetssamlingen	Okänt antal
Summa	> 11 261

Fil. dr. Hanna Enefalk, 2011-04-11